

РОЗГОН ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА

кандидат юридичних наук, доцент, провідний науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України

УДК 330.341.1

DOI: 10.37772/2518-1718-2020-1(29)-2

ФІЗИЧНІ ОСОБИ, ЯКІ БЕЗПОСЕРЕДНЬО БЕРУТЬ УЧАСТЬ У СТВОРЕННІ, ТРАНСФЕРІ ТА ЗАСТОСУВАННІ ТЕХНОЛОГІЙ ТА/АБО ЇХ СКЛАДОВИХ

У цій статті аналізуються суб'єкти трансферу технологій, яких можна віднести до третьої групи суб'єктів, визначених у ст. 3 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій». Виявлено проблеми їх невизначення за дослідженням Законом, оскільки в ньому міститься лише перелік таких суб'єктів. Запропонована систематизація суб'єктів, які належать до третьої групи за ст. 3 дослідженого Закону: фізичні особи, що безпосередньо беруть участь у створенні, трансфері та застосуванні технологій та/або їх складових, надають необхідні для цього інформаційні, фінансові та інші послуги на всіх стадіях просування технологій та/або їх складових на ринок.

Ключові слова: трансфер технологій, технологія, послуги, фізична особа — підприємець, автор, інвестор.

Постановка проблеми. Правовим підґрунтям реалізації трансферу технологій в Україні є нормативно-правова база, зокрема, Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», яка має певні недоліки у сфері державного регулювання трансферу технологій, оскільки ст. 3 зазначеного Закону встановлює лише перелік суб'єктів, але не конкретизує і не систематизує їх.

Отже, на сьогодні державне забезпечення здійснення трансферу технологій в Україні є неузгодженим на підставі того, що відсутнє належне інституційне забезпечення. Актуальність теми визначила мету наукової праці, яка полягає в дослідженні групи суб'єктів трансферу технологій, що *безпосередньо беруть участь у створенні, трансфері та застосуванні технологій та/або їх складових*, а також надають необхідні для цього інформаційні, фінансові та інші послуги на всіх стадіях просування технологій та/або їх складових.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Трансфер технологій як категорію досліджували такі вчені, як Ю. Є. Атаманова, О. М. Вінник, О. М. Давидюк, Г. І. Жиц, Ю. М. Капица, Д. С. Махновський,

В. С. Мілаш, Є. А. Новіков, Б. М. Падучак, О. С. Трофімчук, Н. М. Фонштейн, О. А. Чобот, І. Є. Якубівський.

Але поза увагою вчених залишилося дослідження питання аналізу діяльності та систематизації суб'єктів трансферу технологій за ст. 3 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій».

Мета дослідження. Отже, метою цієї статті є аналіз діяльності та систематизація суб'єктів, які належать до третьої групи за ст. 3 зазначеного Закону: фізичні особи, що *безпосередньо беруть участь у створенні, трансфері та застосуванні технологій та/або їх складових*, надають необхідні для цього інформаційні, фінансові та інші послуги на всіх стадіях просування технологій та/або їх складових на ринок.

Виклад основного матеріалу. Основним нормативно-правовим документом, який безпосередньо регулює сферу трансферу технологій в Україні, є Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій». У ньому роз'яснені деякі поняття у сфері трансферу технологій, визна-

чені суб'єкти, які беруть участь у трансфері технологій (ст. 3), проте їх дефініції, повноваження та функції описані тільки для державних структур та організацій державної форми власності.

Що стосується інших суб'єктів трансферу технологій, то Закон робить акцент швидше на джерелах таких технологій (у широкому розумінні, у тому числі й фактичному менеджменті), аніж на реципієнтах. Зокрема, саме такий висновок можна зробити, виходячи з аналізу ст. 3 Закону, в якій пропонується перелік суб'єктів трансферу технологій [1, с. 4].

Відповідно до п. 3 ст. 3 зазначеного Закону суб'єктами трансферу технологій є фізичні особи, що *безпосередньо беруть участь у створенні, трансфері та застосуванні технологій та/або їх складових, надають* необхідні для цього інформаційні, фінансові та інші послуги на всіх стадіях просування технологій та/або їх складових на ринок.

Стаття 1 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» вказує на можливість укладення договору про трансфер технологій.

Серед суб'єктів інституційного забезпечення інноваційної та інвестиційної діяльності в Україні виділяють господарюючих суб'єктів інвестиційної та інноваційної діяльності. Чи можуть ними бути фізичні особи? Безумовно.

Згідно зі ст. 24 ЦК України фізична особа – це людина.

Оскільки фізична особа бере участь у створенні технології, це може бути творець (автор). Творцем об'єкта інтелектуальної власності може бути будь-яка фізична особа незалежно від віку [2, с. 707].

Про це зазначається у ст. 421 ЦК України. Відповідно до цієї статті суб'єктами права інтелектуальної власності є: творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності (автор, виконавець, винахідник тощо) та інші особи, яким належать особисті немайнові та (або) майнові права інтелектуальної власності відповідно до цього Кодексу, іншого закону чи договору. Виходячи зі змісту зазначеної статті ЦК України, можна сформулювати таке доктринальне визначення суб'єкта права інтелектуальної власності: суб'єкт права інтелектуальної власності — це творець (творці) об'єкту права інтелектуальної власності та інша (інші) особа, якій належать права інтелектуальної власності [3, с. 72–73].

Суб'єктів права інтелектуальної власності, як правило, поділяють на дві групи. До першої належать творці інтелектуальної власності – тільки фізичні особи. Другу групу складають як фізичні, так і юридичні особи, які самі не створювали об'єкти права інтелектуальної власності, але стали суб'єктами цього права в силу закону чи договору [4, с. 310].

У науковій літературі такий підхід висловлювався вже давно. Так, на думку О. А. Підпригори, «суб'єктів права інтелектуальної власності прийнято поділяти на дві основні групи. Це передусім – творці інтелектуальної власності. Творцями можуть бути тільки фізичні особи – люди, чиєю творчою працею створюється інтелектуальна власність [5, с. 364].

Творцем об'єкта інтелектуальної власності може бути будь-яка фізична особа незалежно від віку. Творцями багатьох об'єктів інтелектуальної власності бувають малолітні та неповнолітні діти й інші недієздатні особи. Вони є первинними суб'єктами права інтелектуальної власності, яке на підставі закону чи договору може перейти до інших фізичних чи юридичних осіб – правонаступників (похідних суб'єктів права інтелектуальної власності). Похідними суб'єктами права інтелектуальної власності визнаються фізичні та юридичні особи, до яких це право переходить у силу закону чи договору (спадкоємці та інші правонаступники)» [2, с. 706–707].

Зважаючи на те, що у ст. 421 ЦК України наведено загальний перелік суб'єктів права інтелектуальної власності, у науковій літературі наводяться різні підходи до їх класифікації.

Зокрема, Н. М. Мироненко пропонує здійснити класифікацію суб'єктів права інтелектуальної власності відповідно до таких критеріїв.

1. За підставами набуття прав інтелектуальної власності: первинні та вторинні.

2. За обсягом прав інтелектуальної власності: суб'єкти, які є носіями всього комплексу прав – майнових і немайнових прав інтелектуальної власності; суб'єкти, яким належать майнові права інтелектуальної власності.

3. За критерієм інститутів права інтелектуальної власності: суб'єкти права інтелектуальної власності на об'єкти авторського права і суміжних прав; суб'єкти права інтелектуальної власності на наукове відкриття; суб'єкти права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок; суб'єкти права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми; суб'єкти права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію; суб'єкти права інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин; суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційне найменування; суб'єкти права інтелектуальної власності на торговельну марку та географічне зазначення; суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційну таємницю [6, с. 11–24].

Як зазначено вище, виключно *фізична особа може бути автором твору* і первинним суб'єктом права інтелектуальної власності. Юридична особа є самостійним суб'єктом правовідносин та існує незалежно від фізичних осіб, які її утворили, і хоча це

колективне утворення і визнається суб'єктом право-відносин, однак як юридична особа воно може бути носієм лише тих прав та обов'язків, які не пов'язані з природними властивостями людей [4, с. 310].

При цьому право здійснення трансферу технологій фізичними особами, які безпосередньо беруть участь у трансфері технологій, хоча й закріплене у чинному законодавстві, однак тільки за фізичними особами – підприємцями.

Так, ст. 50 ЦК України визначає, що фізична особа з повною цивільною дієздатністю має право на здійснення підприємницької діяльності, а ст. 128 ГК України визнає громадянина суб'єктом господарювання у разі здійснення ним підприємницької діяльності за умови державної реєстрації його як підприємця [7, с. 217].

У «Критеріях для прийняття рішення при проходженні юридичними та фізичними особами акредитації на право здійснення посередницької діяльності у сфері трансферу технологій», що схвалені протокольним рішенням Державної комісії з питань акредитації фізичних та юридичних осіб на право проходження посередницької діяльності у сфері трансферу технологій від 04.12.2007 р. № 3 (далі – Критерії), йдеться і про фізичну особу, і про фізичну особу – підприємця [8].

А чи може фізична особа бути стороною за *договором про трансфер технологій*? *Трансфер технологій* становить собою процес передання, обміну технології як об'єкта товарного обороту. За своєю правовою природою *договір трансферу технологій* може бути одностороннім, але частіше існує як універсальна категорія з безліччю осіб: дво-, багатосторонній. Загіршевою Н. В. доведено, що стороною господарського договору у сфері трансферу технологій є суб'єкт господарювання. Науковицею досліджено правову природу фізичної особи і доведено, що вона не може бути стороною за господарським договором трансферу технологій. Крім цього, аргументовано доцільність вважати суб'єктом трансферу технологій і стороною господарського договору зазначеної сфери фізичну особу – підприємця [9, с. 3].

Єдиним винятком у сфері трансферу технологій, згідно з яким фізична особа реалізує свої права, є створення спільних підприємств. Засновником (учасником) підприємства може бути фізична особа.

Отже, правовий аналіз законодавства про трансфер технологій свідчить про використання поняття «фізична особа» та «фізична особа – підприємець» [7, с. 220]. Оскільки стороною *договору трансферу технологій* є фізична особа — підприємець, то чи може ця особа володіти майновими правами на технологію за цим договором?

За напрямками удосконалення відчуження майнових прав на технологію за господарським договором:

1) момент відчуження майнових прав на технологію – це момент волевиявлення сторін, що підтверджується фактичним укладенням господарського договору; 2) суб'єкт, який отримує право на технологію, набуває правомочностей володіння, користування та розпорядження щодо технології, всіх її складових частин і майна, в якому технологія об'єктивована одночасно. Отже, доцільно вважати *власником майнових прав на технологію* суб'єкта господарювання [9, с. 3, 6].

Розглянемо фізичних осіб, які беруть участь у застосуванні технологій та/або їх складових.

Трансфер технологій передбачає *застосування технологій* та/або їх складових, знань, їх цільове використання, що вимагає злагоджених дій двох і більше фізичних осіб.

Сама технологія як предмет трансферу за ст. 1 Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» – результат науково-технічної діяльності, сукупність систематизованих наукових знань, технічних, організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок і послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг; складова технології – частина технології, де відображено окремі елементи технології у вигляді наукових та науково-прикладних результатів, об'єктів права інтелектуальної власності, ноу-хау.

Об'єктом технології є наукові та науково-технічні результати, об'єкти права інтелектуальної власності (зокрема, винаходи, корисні моделі, твори наукового, технічного характеру, комп'ютерні програми, комерційні таємниці, ноу-хау або їх сукупність), в яких відображені перелік, строк, порядок і послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції.

Доцільно звернути увагу на досвід Європейських Спільнот, що знайшов своє відображення після декількох етапів розвитку в Регламенті Комісії (ЄС) № 772/2004 від 27.04.2004 р. про застосування статті 81 (3) Договору до категорій договорів про передавання технологій [10].

У статті 1 Регламенту (b) під час визначення поняття «угода про передання технологій» фактично визначається, що може бути предметом такої угоди і, відповідно, в багатьох випадках за аналогом є об'єктом самого трансферу технологій.

Українське законодавство визначає широкий перелік об'єктів, які можуть бути предметом договорів (угод) про трансфер технологій. Доцільність використання творів наукового характеру як об'єктів технології може виникнути під час їх закупівлі, передавання або використання тими ж органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування, які уповноважені здійснювати вищезазначені дії під час

реалізації власних повноважень із метою впровадження державної політики у сфері трансферу технологій.

Повертаючись до аналізу Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», зокрема, стосовно закріплених імперативних приписів, доцільно звернути увагу і на те, що державна експертиза технологій проводиться відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу» з урахуванням особливостей, визначених цим Законом. Порядок проведення державної експертизи технологій установлюється Кабінетом Міністрів України. Державна експертиза технологій та/або їх складових проводиться на підставі техніко-економічного обґрунтування можливості їх використання на території України чи передання майнових прав на них за межі України, звіту про патентно-кон'юнктурні дослідження і патентного формуляра, які оформляються відповідно до державних стандартів (ч. 2 ст. 14).

Виходячи з поняття «технологія», розглянутого вище, можна зробити висновок, що вона буде отримана швидше за все як один із можливих результатів НДДКР [1].

Що стосується фізичних осіб, які беруть участь у застосуванні технологій та/або їх складових, то це можуть бути, зокрема, постачальники технологій та їх складових, що використовуються під час застосування технологій, які пропонуються до трансферу.

Проаналізуємо останню групу фізичних осіб, які надають інформаційні, фінансові та інші послуги на всіх стадіях просування технологій та/або їх складових на ринок і встановимо, хто може бути такими фізичними особами.

Трансфер технологій – це процес, за допомогою якого *ідея вченого або винахідника* в будь-якій сфері діяльності перетворюється на успіх як для автора, так і всього суспільства, паралельно залучаючи й інноваційні центри, інших інфраструктурних суб'єктів та об'єктів, зокрема юристів, інвесторів, банки і допоміжні виробництва.

Оскільки діяльність щодо трансферу технологій охоплює декілька сфер діяльності (законодавча, наукова, інженерна, маркетингова і т. д.), у ній зацікавлені та беруть участь спеціалісти різноманітних професійних компетенцій (винахідники, маркетологи, спеціалісти з інтелектуальної власності), та в кожній із цих сфер існують проблеми, які стримують процеси комерціалізації [11, с. 200].

В основі методичних засад побудови *трансферу технологій* лежить понятійне розуміння його як процесу підтримки (супроводу) новачки на всіх ланках інноваційного ланцюга: «новатор (автор нової ідеї)» – «дослідник-теоретик» – «дослідник-прикладник» – «дослідник-технолог» – «технолог-виробнич-

ник» – «дослідник-виробничник» – «маркетолог» – «збувальник» – «сервісний обслуговувач» – «кінцевий користувач» [12, с. 191].

Тобто реальний трансфер технологій є неможливим без паралельного трансферу знань, оскільки саме знання (технічні, експертні рішення, досвід, відпрацьовані на практиці навички та схеми роботи з конкретною технологією) – ключовий чинник, що забезпечує контроль за технологіями в цілому.

Логічно, що різні носії (у фізичному сенсі) характеризуються різними можливостями щодо перенесення технології з однієї організації (країни) до іншої. При цьому необхідно враховувати, що знання ніколи не можна повністю відділити від людини – завжди залишається частина некодифікованого знання, тому *людину* (винахідника, науковця, технічного спеціаліста) необхідно розглядати не лише як суб'єкта, але й як безпосередній канал трансферу технологій.

Кодифікована сукупність технологічного знання (технологічні схеми, креслення, рецептури тощо), як правило, акумулюється *організацією-розробником*, тоді як окремі *людини-розробники* на практиці належить лише частка цього знання, закріпленого відповідним патентом. Одна сучасна технологія може ґрунтуватися на сотнях патентів [13, с. 19].

Безпосередньо *фізичною особою* у сфері трансферу технологій може бути автор об'єкта трансферу технологій (зокрема, винахідник). Так, суб'єктами трансферу технологій на певних його етапах є: теоретик-винахідник (фундаментальна наука), дослідник-практик (прикладна наука), технолог-виробничник (промислове виробництво), маркетолог-продавець (ринок), інвестор (дослідне виробництво і доробка технології).

Припускаємо, що інвестори у трансфері технологій здійснюють фінансування за рахунок власних коштів чи управління фондами.

Передання технологій у процесі здійснення прямих іноземних інвестицій відбувається у горизонтальній чи вертикальній формі. У першому випадку інвестором надаються технології для забезпечення всього виробничого процесу, у другому – для реалізації однієї з ланок виробництва [14].

Для сприяння розвитку інноваційного бізнесу і комерціалізації наукоємних технологій, залучення наукового потенціалу України в світовий комерційний обіг було створено Національну мережу трансферу технологій. Її учасники можуть займатися пошуком інвесторів і партнерів для реалізації інноваційних проектів.

Найбільш привабливим для ефективного трансферу технологій вважається ґрінфілд-інвестор, який мотивується пошуком знань. Але цей інвестор лише придивляється до України. У наших умовах найбільш

реалістичним є заохочення такого інвестора, який шукає підвищення ефективності.

Прискорення поширення нової технології забезпечує більш відкриті ринки з отримання стимулів до міжнародної торгівлі, інвестування та економічного розвитку [15].

Зауважимо, що на даний момент науковець як фізична особа не належить до самостійних учасників мережі трансферу технологій, маючи можливість бути залученим до неї тільки як працівник наукової організації чи навчального закладу.

До фізичних осіб, які безпосередньо беруть участь у трансфері технологій, можна віднести і *патентного повіреного* як особу, що надає іншим особам, яких вона представляє, допомогу і послуги, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності. [16, с. 53].

Усі проаналізовані суб'єкти можуть взаємодіяти (ст. 4 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій»), що виявляється у: створенні технологій та/або їх складників; обміні досвідом та інформацією про науково-технологічні досягнення; проведенні консультацій з основних питань науково-технічної і технологічної політики щодо застосування технологій та їх складників; виробництві та здійсненні кооперації постачання технологій та/або їх складників у межах договорів про їх трансфер; укладенні інших цивільно-правових договорів відповідно до законодавства.

Таким чином, сучасне розуміння трансферу технологій полягає в усвідомленні його як довгострокового, багатостадійного, ретельно спланованого процесу, що поєднує в собі творчий процес *винаходу*, наукове дослідження, масштабне виробництво,

оптимізацію, маркетинг, турботу про збуту та сервісну мережу і багато іншого, а не існує лише як короткостроковий комерційний акт продажу нової ідеї [17].

Висновки. Підсумовуючи, окреслимо такі моменти.

Хоча правовий аналіз законодавства про трансфер технологій свідчить про використання понять «фізична особа», наприклад, автор, винахідник, які можуть належати до фізичних осіб, які беруть участь у створенні технологій та/або їх складових, і «фізична особа — підприємець», однак сторонами господарського договору у сфері трансферу технологій є суб'єкти господарювання, тобто фізичні особи — підприємці.

На наше переконання, п. 3 ст. 3 Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» необхідно викласти у такій редакції: фізичні особи, які безпосередньо беруть участь у створенні, трансфері та застосуванні технологій та/або їх складових, надають необхідні для цього інформаційні, фінансові та інші послуги на всіх стадіях просування технологій та/або їх складових на ринок, — це: а) фізичні особи, які створюють нові технологічні рішення, продукти, методи або засоби виробництва, види товарів і послуг, структури управління без проведення наукової (науково-технічної) роботи; б) фізичні особи, які надають різні види послуг під час впровадження новацій, зокрема, виконують проектно-конструкторські або технологічні роботи зі створення макетів, дизайну, надають маркетингові, навчально-тренінгові, юридичні, патентні послуги; в) фізичні особи — інвестори, які фінансують проекти за рахунок власних коштів чи здійснюють управління фондами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Орлюк О. П. Деякі аспекти застосування Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій». *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2006. № 5 (31). С. 3–10.
2. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. / за відповід. ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. Київ: Юрінком Інтер, 2005. Т. II. 1088 с.
3. Право інтелектуальної власності: Академічний курс: підруч. для студ. вищих навч. закл. / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; за ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. 696 с.
4. Цивільне право України. Загальна частина: підручник / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика. 4-те вид. Київ: Юрінком Інтер, 2014. 976 с.
5. Право інтелектуальної власності: підручник для студ. вищих навч. закл. / за ред. О. А. Підпригори, О. Д. Святоцького. 2-ге вид. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2002. 696 с.
6. Мироненко Н. Поняття суб'єктів права інтелектуальної власності та критерії їх класифікації. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2009. № 2. С. 11–24.
7. Загіршева Н. В. Правовий статус фізичної особи — підприємця як сторони за договором про трансфер технологій. *Актуальні питання інтелектуальної власності та інноваційного розвитку*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 15–16 листопада 2012 р.). Харків: НДІ ПЗІР, 2012. С. 217–220.

8. Рішення Державної комісії з питань акредитації фізичних та юридичних осіб на право проходження посередницької діяльності у сфері трансферу технологій «Критерії для прийняття рішення при проходженні юридичними та фізичними особами акредитації на право здійснення посередницької діяльності у сфері трансферу технологій» від 04.12.2007 р. № 3. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS8526>.
9. Загрішева Н. В. Господарський договір у сфері трансферу технологій: Дис. канд. юрид. наук: 12.00.04 / Н. В. Загрішева; Міжрегіональна академія управління персоналом. Київ, 2018. 249 с.
10. Commission Regulation № 772/2004 of 27 April 2004 on the application of Article 81(3) of the Treaty to categories of technology transfer agreements. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32004R0772>.
11. Кащук К. М., Зінчук Т. О. Трансфер інноваційних технологій: сутність та значення у розвитку вітчизняної економіки. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету*. Сер. Економічні науки. 2012. № 2. Т. 4. С. 199–208.
12. Чубукова О. Ю., Рубан В. Я. Методичні засади та досвід трансферу технологій. *Вісник КНУТД*. 2010. № 5. С. 190–196.
13. Павленко, І. А. Сучасні канали міжнародного трансферу технологій. Інвестиції: практика та досвід. Київ, 2015. № 5. С. 18–22. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=4288&i=2>.
14. Кам'янська О. В. Національні системи управління трансфером технологій провідних країн світу. *Ефективна економіка*. № 4, 2017. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5540>.
15. Ю. Кіндзерський, М. Якубовський, І. Галиця та ін. Потенціал національної промисловості: цілі та механізми ефективного розвитку: монографія. Ін-т екон. та прогнозування НАНУ. 2009. 928 с. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=aQd6BAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA4&ots=EKhVWlhF_Z&sig=hlP-ZSJ0AJ6jQFf-HGbKLVbZ_co&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false.
16. Розгон О. В. Фізична особа як суб'єкт трансферу технологій. International forum: problems and scientific solutions: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мельбурн, Австралія, 16-18 січня 2020 року). С. 47–53.
17. Ямчук А. В. Теоретико-методичні основи інформаційно-аналітичного забезпечення трансферу технологій в національному господарстві. *Проблеми науки*. 2012. № 2. С. 2–7. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/50986>.

REFERENCES

1. Orliuk O. P. (2006). Deiaki aspekty zastosuvannia Zakonu Ukrainy «Pro derzhavne rehuliuвання diialnosti u sferi transferu tekhnolohii». *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti – The theory and practice of intellectual property*, 5 (31), 3–10 [in Ukrainian].
2. Naukovo-praktychnyi komentar Tsyvilnoho kodeksu Ukrainy. (Vols 1-2). Vol 2. O. V. Dzery, N. S. Kuznietsovoi, V. V. Lutsia (Ed.). (2005). Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
3. Pravo intelektualnoi vlasnosti: Akademichnyi kurs. O. P. Orliuk, H. O. Androshchuk, O. B. Butnik-Siverskyi ta in.; za red. O. P. Orliuk, O. D. Sviatotskoho (Ed.). (2007). Kyiv: Vydavnychi Dim «In Yure» [in Ukrainian].
4. Tsyvilne pravo Ukrainy. Zahalna chastyna. O. V. Dzery, N. S. Kuznietsovoi, R. A. Maidanyka (Ed.). (2014). Edition 4. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
5. Pravo intelektualnoi vlasnosti. O. A. Pidopryhory, O. D. Sviatotskoho (Ed.). (2002). Edition 2. Kyiv: Vydavnychi Dim «In Yure» [in Ukrainian].
6. Myronenko N. (2009). Poniattia subiektiv prava intelektualnoi vlasnosti ta kryterii yikh klasyfikatsii. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti – The theory and practice of intellectual property*, 2, 11–24 [in Ukrainian].
7. Zahrisheva N. V. (2012). Pravovy status fizychnoi osoby – pidprietstva yak storony za dohovorom pro transfer tekhnolohii. *Aktualni pytannia intelektualnoi vlasnosti ta innovatsiinoho rozvytku: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Kharkiv, 15–16 lystopada 2012 r.). Topical Issues of Intellectual Property and Innovative Development: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference*. Kharkiv: NDI PZIR, 217–220 [in Ukrainian].
8. Rishennia Derzhavnoi komisii z pytan akredytatsii fizychnykh ta yurydychnykh osib na pravo prokhodzhennia poserednytskoi diialnosti u sferi transferu tekhnolohii «Kryterii dlia pryiniattia rishennia pry prokhodzhenni yurydychnymy ta fizychnymy osobamy akredytatsii na pravo zdiisnennia poserednytskoi diialnosti u sferi transferu tekhnolohii» vid 04.12.2007 r. № 3. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS8526>.

9. Zahrisheva N. V. (2018). *Hospodarskyi dohovir u sferi transferu tekhnolohii. Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
10. Commission Regulation № 772/2004 of 27 April 2004 on the application of Article 81(3) of the Treaty to categories of technology transfer agreements. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32004R0772> [in English].
11. Kashchuk K. M., Zinchuk T. O. (2012). Transfer innovatsiinykh tekhnolohii: sutnist ta znachennia u rozvytku vitchyznianoï ekonomiky. *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universitetu - Proceedings of the Tavrida State Agrotechnological University. Ser. Ekonomichni nauky, No. 2, Vol 4, 199–208* [in Ukrainian].
12. Chubukova O. Yu., Ruban V. Ya. (2010). *Metodychni zasady ta dosvid transferu tekhnolohii. Visnyk KNUVD - KNUVD Bulletin, 5, 190–196* [in Ukrainian].
13. Pavlenko, I. A. (2015). Suchasni kanaly mizhnarodnoho transferu tekhnolohii. *Investytsii: praktyka ta dosvid - Investment: practice and experience, 5, 18–22*. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=4288&i=2> [in Ukrainian].
14. Kamianska O. V. (2017). Natsionalni systemy upravlinnia transferom tekhnolohii providnykh krain svitu. *Efektivna ekonomika - An efficient economy, 4*. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5540> [in Ukrainian].
15. Yu. Kindzerskyi, M. Yakubovskyi, I. Halytsia et al. Potensial natsionalnoi promyslovosti: tsili ta mekhanizmy efektyvnoho rozvytku. In: *t ekon. ta prohnozuvannia NANU. 2009*. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=aQd6BAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA4&ots=EKhVWlhF_Z&sig=hLP-ZSJ0AJ6jQFf-HGbkLvBZ_co&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false [in Ukrainian].
16. Rozghon O. V. Fyzyczna osoba yak subiekt transferu tekhnolohii. *International forum: problems and scientific solutions: materialy I Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Melburn, Avstraliia, 16-18 sichnia 2020 roku) - International forum: problems and scientific solutions: proceedings of the I International Scientific and Practical Conference. Melburn, 47–53* [in Ukrainian].
17. Yamchuk A. V. (2012). Teoretyko-metodychni osnovy informatsiino-analitychnoho zabezpechennia transferu tekhnolohii v natsionalnomu gospodarstvi. *Problemy nauky – Problems of Science, 2, 2–7*. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/50986> [in Ukrainian].

РОЗГОН ОЛЬГА

кандидат юридических наук, доцент, ведущий научный сотрудник НИИ правового обеспечения инновационного развития НАПрН Украины

ФИЗИЧЕСКИЕ ЛИЦА, НЕПОСРЕДСТВЕННО УЧАСТВУЮЩИЕ В СОЗДАНИИ, ТРАНСФЕРЕ И ПРИМЕНЕНИИ ТЕХНОЛОГИЙ И / ИЛИ ИХ СОСТАВЛЯЮЩИХ

В этой статье анализируются субъекты трансфера технологий, которых можно отнести к третьей группе субъектов, определенных в ст. 3 Закона Украины «О государственном регулировании деятельности в сфере трансфера технологий». Выявлены проблемы их неспособность по исследованному Законом, поскольку в нем содержится лишь перечень таких субъектов. Предложенная систематизация субъектов, относящихся к третьей группе по ст. 3 исследованного Закона: физические лица, непосредственно участвующие в создании, трансфере и применении технологий и / или их составляющих, предоставляют необходимые для этого информационные, финансовые и другие услуги на всех стадиях продвижения технологий и / или их составляющих на рынок.

Ключевые слова: трансфер технологий, технология, услуги, физическое лицо - предприниматель, автор, инвестор.

ROZGHON OLHA

PhD, Associate Professor, Leading Researcher, Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of National Academy of Law Sciences of Ukraine

INDIVIDUALS WHO DIRECTLY PARTICIPATE IN THE CREATION, TRANSFER AND APPLICATION OF TECHNOLOGIES AND / OR THEIR COMPONENTS

Problem setting. The legal basis for the implementation of technology transfer in Ukraine is the legal framework, in particular, the Law of Ukraine «On State Regulation of Technology Transfer», which has certain shortcomings in the field of state regulation of technology transfer, since Art. 3 of the said Law establishes only the list of subjects, but does not specify and organize them.

So, today, the state provision of technology transfer in Ukraine is uncoordinated on the grounds that there is no proper institutional support. The relevance of the topic has determined the purpose of the scientific work, which is to study a group of technology transfer entities that are directly involved in the creation, transfer and use of technology and / or their components, and provide the necessary information, financial and other services at all stages the promotion of technologies and / or their components.

Target of research. The purpose of this article is to analyze the activities and systematization of subjects belonging to the third group under Art. 3 of the said Law: natural persons directly involved in the creation, transfer and application of technologies and / or their components, provide the necessary information, financial and other services at all stages of the technology and / or their components market promotion.

Analysis of recent researches and publications. Technology transfer as a category was investigated by such scientists as Yu. E. Atamanova, O. M Vinnyk, O. M Davdyuk, G.I Zhits, Yu. M. Kapitsa, D.S. Makhnovsky, V.S. Milash, E.A. Novikov, B.M. Paduchak, O.S. Trofimchuk, N.M. Fonshtein, O.A. Chobot, I.E. Yakubovsky.

But with the attention of scientists there is a study of the analysis of activity and systematization of the subjects of technology transfer under Art. 3 Law of Ukraine «On State Regulation of Technology Transfer Activities».

Article's main body. The main normative legal document that directly regulates the sphere of technology transfer in Ukraine is the Law of Ukraine «On state regulation of activities in the field of technology transfer». It explains some of the concepts in technology transfer, identifies entities involved in technology transfer (Article 3), but their definitions, powers and functions are described only for government entities and state-owned entities.

According to paragraph 3 of Art. 3 of the Law of Ukraine «On state regulation of activities in the field of technology transfer» subjects of technology transfer are individuals who are directly involved in the creation, transfer and use of technologies and / or their components, provide the necessary information, financial and other services for all stages of the advancement of technologies and / or their components to the market.

Because an individual is involved in the creation of technology, it may be the creator (author). Any individual, regardless of age, can be the creator of an intellectual property. The right to transfer technology to individuals who are directly involved in technology transfer, although enshrined in applicable law, but only to individuals - entrepreneurs.

With regard to individuals involved in the application of technologies and / or their components, these may be, in particular, technology providers and their components used in the application of technologies offered for transfer.

The technology transfer entity (in particular, the inventor) can be a natural person in the technology transfer field. Thus, the subjects of technology transfer at certain stages are: the inventor (fundamental science), practitioner (applied science), technologist-producer (industrial production), marketer-seller (market), investor (pilot production and refinement technology).

We assume that technology transfer investors are financing through their own funds or fund management.

The most attractive for efficient technology transfer is the Greenfield investor who is motivated by the search for knowledge.

Individuals directly involved in the transfer of technology may also be referred to as a patent attorney as a person providing assistance and services related to the protection of intellectual property rights to others whom they represent.

Conclusions and prospects for the development. Although a legal analysis of technology transfer legislation indicates the use of the terms «natural person», for example, author, inventor, who may belong to individuals involved in the creation of technologies and / or their components, and «natural person - entrepreneur», however the parties to the economic agreement in the field of technology transfer are economic entities, ie individuals - entrepreneurs.

In our opinion, item 3 of Art. 3 The Law of Ukraine «On State Regulation of Technology Transfer Activities» should be read in the following wording: natural persons directly involved in the creation, transfer and use of technologies and / or their components, provide the necessary information, financial and other services for all stages of promotion of technologies and / or their components on the market are: a) individuals who create new technological solutions, products, methods or means of production, types of goods and services, management structures without conducting scientific howling (scientific and technical) work; b) individuals who provide different types of services during the implementation of innovations, in particular, perform design or technological works on the creation of models, design, provide marketing, training, legal, patent services; c) natural persons - investors who finance projects at their own expense or manage funds.

Keywords: technology transfer, technology, services, individual - entrepreneur, author, investor.